

Az ünnepek ereje

2020 december 25. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A hazugságok elfeledtették, hogyan kell ünnepelni.

Újra meg kellene találnunk az utat egymáshoz, a közösségi esemény egy eszköz ehhez

Gyermekkoromban több ünnepet is vártam testvéreimmel együtt. Ezek között volt az állami és egyben családi ünnep, augusztus 20-a. Egyszerre ünnepeltük államalapító királyunkat és az ? nevét visel? nagyapámat. Az állami

Ünnep munkaszüneti nap volt, az emberek ünneplésükben jártak, és Szombathelyen különböző látványosságokban gyönyörködtek. Délelőtt a város utcáin motorverseny volt, ami bennünket, gyerekeket szerfölött lenyűgözött, még ha el is tudtuk, hogy a verseny csúcspontját jelentő oldalkocsis motorok versenyét Horváth doktor fogja nyerni feleségével együtt, mivel ebben a számban hagyományosan az első párosuk volt az egyetlen induló. Jobb híján el is ezévi idejük megjavításáért küzdöttek. Délután a legérdekesebbnek a vasútállomás elötti birkózóverseny vagy a Haladás-pályán rendezett labdarúgó-mérkőzés bizonyult. A két program között volt a családi ebéd, amelyen együtt voltunk unokatestvéreinkkel, nagybácsijainkkal és nagynénéinkkel. A családi és nemzeti ünnepen nemcsak a családon belüli összetartozás érzése járta át az ünneplők szívét, hanem az összetartozás érzését erősítette meg mindenkiben, aki ugyanannak a közösségnek a tagja volt, amelyik Szent Istvántól számította nemzeti létét. Ez az érzés a hétköznapiakban nem jelent meg a felszínen, mégis mindenki lelkében ott rejtett, és államalapításunk közös ünnepe ezt az érzést előtérbe helyezte. Ez a magasztos erkölcsi háttér különleges jelentőséget kölcsönzött az ünnepnek.

Világunk összekapcsolódik a transzcendenssel

Hasonlóképp nagy ünnepnek számított a húsvét és a karácsony is. Egyházi ünnepekként ezek is munkaszüneti napok voltak, és ilyenkor is összejött a szélesebb értelemben vett család. Karácsonykor Budapesten találkoztunk nagyszüleinkkel, ahova is jöttek föl, hogy lássanak bennünket. Természetesen e két ünnepet az ajándékok miatt is vártuk, bár azok értéke a kor viszonyainak megfelelően nem volt nagy: néhány könyv, amelyek közül esetleg egyetlen már használt volt. A vallási tartalom, az ajándék, az együttlét és a közös étkezések azonban a közösséghez tartozás érzését hordozták, ezért különös melegséggel töltötték el az ünnepeket, és erősítették az egymás iránti szeretet érzését. Az egyházi ünnep egyben erősítette bennünk a keresztények egész világra kiterjedő családjához való tartozásunk érzését, és emlékeztetett arra, hogy egy ilyen nagy és erős, számos kiemelkedő személyt számláló közösséghez tartozunk. A vallási háttér miatt az ünnepeken összekapcsolódott a mi földi világunk a transzcendens világgal és annak értékeivel. Ez a tényező nagyban megemelte az ünnepek értékét és jelentőségét.

Ugyanakkor az ünnepek más tanulsággal is jártak számunkra. A húsvéti ünnepek során emlékeztünk a Megváltó kereszthalálára. Figyelmünk az áldozathozatalra irányult, és az isteni áldozat emlékeztetett bennünket a néhány évvel korábbi háborúra, benne a rengeteg szenvedésre, amelyet mindenkinek így vagy úgy el kellett viselnie hazája vagy társai érdekében. Emlékeztetett a halottakra és sebesültekre, akiknek a sírját a temetőben látogattuk, illetve akik köztünk éltek kéz vagy láb nélkül, testileg megnyomorodva. Megcsodáltuk nagyapánkat, aki először Przemysław poklában küzdött a hazáért, aztán Isonzónál kapott tüdőlövést. Megmutatta, hol ment be a mellén, és hol jött ki a hátán a golyó. Vele együtt megcsodáltuk nagybátyánkat, akinek a lábát meglépték, és azt csak úgy tudták megmenteni, hogy néhány centivel rövidebb lett a másikonál. Ezek nyomán bennünk, gyerekekben is fölmerült az a gondolat, hogy fölneve esetleg magunk is arra kényszerülünk, hogy háborúban védjük családunkat és hazánkat, és nekünk is szembe kell majd néznünk a halállal, azaz nekünk is kell vállalnunk majd áldozatot másokért, amint tették ezt a seink és a Megváltó maga is.

Karácsonykor szembesültünk azzal, hogy a kis Jézus, aki nálunk mérhetetlenül különb, egy állatok istállójával szolgáló barlangban született. Ehhez képest az ötvenes évek első felének igen nehéz és nyomorúságos körülményei közt is azt érezhettük, hogy mérhetetlenül szerencsésebbek vagyunk nála, körülményeink az övéihez képest irigylésre méltóak, azaz röviden: meg lehetünk elégedve a sorsunkkal.

Ha mindezek alapján röviden össze kell foglalnom az ünnepekhez fűződő gyermekkori érzéseimet, akkor azt mondhatom, hogy ezek a napok kiemelkedtek a hétköznapiak sorából. Boldogsággal töltötték el bennünket, erősítették az összetartozás érzését szorkebb vagy tágabb környezetünkkel, és összességükben erkölcsi tanulságokkal is jártak. Évenkénti visszatérésükkel ritmust is adtak az életünknek, ezért vártuk őket, fölkészültünk rájuk, azaz igyekeztünk kívül-belül megújulni. Az ünnepek tartalmassá tették az életünket.

A HAZUGSÁGOK ELFELEDTETTÉK, HOGYAN KELL ÜNNEPELNI

Később szembesülhettem másfajta ünnepekkel is. Így például amikor volt professzorom, Harmatta János Herder-díjat kapott, engem jelölt meg ösztöndíjasaként. A díjat az ösztöndíjjal Bécsben, az Osztrák Tudományos Akadémia épületében adta át az akadémia elnöke, mégpedig egy szép ünnepezen. A bevezetőben a tudomány jelentőségéről beszélt, majd egy vonósnégyes rövid műsora után következett a kitüntetettek laudációja, és egy újabb zenei betét után az ösztöndíjakról szóló dokumentum átadása. A meghívottak ezután átmentek a Sacher szállóba egy ünnepi ebédre, majd este részt vehettek a méltán híres bécsi opera egy előadásán.

Menthetetlenül eszembe jutott az egyetemi tanulmányaimat lezáró diplomaosztás. Délelőtti tizenegy órára volt meghirdetve, de a megadott időben nem történt semmi sem. Utóbb elterjedt a hír, hogy délután kettőre halasztották az eseményt. A megadott időben be is mentünk a terembe, ahol ingujjban megjelent a tanulmányi osztály vezetője két munkatársa kíséretében, kezükben hozva egy papundeklidobozban a diplomákat. Név szerint szólították a hallgatókat, kezünkbe nyomták a diplomát, és mindenki mehetett Isten hírével.

Jóval később más összehasonlítást is tehettem. Az egyetemi tanszékek mellé kihelyezett akadémiai kutatócsoportok átszervezése miatt több egyetemi tanárnak, köztük néhány akadémikusnak – így harminckilenc és fél év után nekem is – megszűnt az MTA-val a munkaviszonya. Erről egy hivatali beosztott értesített levélben, amelyben felsorolta az adminisztratív kötelességeinket, és ezzel az MTA le is zárta az ügyet. Összehasonlításként: amikor Bécsben az Osztrák Tudományos Akadémia egyik kutatócsoportjának a vezetője nyugdíjba ment, és emiatt megszűnt a munkaviszonya, az akadémia egy kis ünnepséget rendezett neki a főtitkár és az egyik alelnök részvételével. Méltatták tudományos pályafutását, bemutatták a vezetése alatt az intézetében írt könyveket, és egy zenei betét után megköszönték munkáját, hangsúlyozva, hogy ezután is szívesen látják a munkahelyén, ha kutatni akar. A kétórás búcsúztatást ünnepélyes fogadás zárta. Az ottani akadémia így fejezte ki háláját egy kiemelkedő tudósa munkája iránt, és egyúttal így állított példát a föltörékven ifjú tudósjelöltek elé.

Egy ismerősöm Németországban dolgozott egyszer munkásként a Bosch egyik üzemében. Amikor nyugdíjba ment, a gyár igazgatója lement hozzá az üzembe, és a munkapadja mellett elbeszélgetett vele, mint mindenki mással hasonló helyzetben. Mivel jó munkás volt, a szokásos tíz perc helyett húsz percig tartott a beszélgetés.

Elképzelné Magyarországon, hogy egy munkahely így megünnepelje volt munkatársait?

Nem jellemző. Nálunk a dolgozókat ritkán hatja át a testületi szellem, a munkahely és az érte dolgozó emberek csak olykor alkotnak erkölcsi közösséget, így szétválásuk legtöbbször pusztán technikai kérdés, nincs miről megemlékezni.

Sokat gondolkodtam arról, miért is alakultak a dolgok így eltérően, jóllehet valaha Ausztria és Magyarország egyazon kultúra szabályai szerint működött. Véges tapasztalataim alapján a választ a szocialista korszak ünnepeiben véltem megtalálni. Akkor is voltak közösségi ünnepeink, mint például április 4-e, hivatalosan a főszaadulás ünnepe, de a nép emlékezetében Magyarország kirablásának ideje. Meg kellett ünnepelni, bár nem volt minek örülni. Vagy ott volt november 7-e, amihez semmi közünk sem volt, hacsak nem a bennünket sújtó gyászos következményeire gondolunk. Ezek az ünnepek, és a többi hasonló, üresek voltak, nem jártak erkölcsi tanulsággal, nem voltak fölemelők. Hazug voltuk mindenkinek tisztán látta. Nem kapcsolta az embereket össze egy közös morális érték jegyében, nem teremtett hidat az emberi lét és a transzcendens világ között. A kötelező kivonulás és az ünnepi megemlékezések inkább nyögnek számítottak, mint örömnak. Világos volt, hogy a kötelezővé tett ünnepekkel történelmünket akarták átírni, nemzeti érzéseinket akarták átértelmezni.

A hazug ünnepek eredményeként elfelejtettük, hogyan kell ünnepelni. Mind tartalmában, mind formájában elsatnyult az ünnep, kiüresedett a fogalma. Az ünnep szó elvesztette egyértelmű pozitív tartalmát, nem volt mögötte erkölcsi fedezet.

A hit meggyengülésével a vallási ünnepek is devalválódtak. A karácsony már nem a Megváltó születésének, hanem a szeretet ünnepe. Az ünnep középpontjába a Megváltó helyett az ajándékozás és az ahhoz szükséges vásárlás került.

Külföldi divatok majmolása

A hagyományos ünnepeink sorába aztán, jobbra a külföldi divatok majmolásának jegyében, újabb, hagyományainktól és kultúránktól teljesen idegen „ünnepek” is bekerültek. Ilyen a Valentin-nap, amely nem sokkal a rendszerváltást követően jelent meg; de ilyen az újabb egyre jobban terjedő halloween is. Mindkettő az angolszász világból került hozzánk. Nekünk nincs jelentésük, igazi ünnepnek nem is nevezném őket, mivel inkább városokban terjedő szórakozási formának látszanak. Ráadásul a pogány háttér, de értelmét már rég elvesztett halloween eredetileg ugyanúgy a halottak kultuszához tartozik, miként a rákövetkező napokban a keresztény háttér halottak napja is.

A lényeges morális tartalommal bíró és a kulturális hagyományokban mélyen gyökerező, jelentéssel teli ünnepekkel szemben manapság a gyökértelen, pusztán a kellemes időtöltést szolgáló „ünnepek” terjedése arra

látszik utalni, hogy kultúránk immunitása meggyöngyült. Erkölcs, vallás és a társadalom közös értékei, illetve az ünnep elváltak egymástól. Ünnepeink a legjobb úton vannak afelé, hogy valami olyasmivé váljanak, mint a fák és virágok világnapja vagy valamely nemzetközi szervezet által deklarált ünnep. Következményei annak, hogy a társadalom életében az egyén szerepe megnőtt a közösségekével szemben, és ennek a folyamatnak a részeként az egyházak is egyre inkább háttérbe szorulnak, vesztenek befolyásukból.

Az iszlám világában nagy szerepük van a vallási ünnepeknek, amelyek mind közösségi ünnepek. A ramadán havi böjtben együtt böjtölnek az emberek, és napszálltával együtt törik meg a böjtöt, azaz együtt étkeznek. A harmincnapos böjt végén ugyancsak nagy közös lakomákat csapnak. Vallási ünnepeiket komolyan veszik, és azok közösségi jellegüknél fogva is közösség- és egyben identitásképző funkciókat látnak el.

Akár a böjtöt, akár a zarándoklatot vesszük példának, ugyanezt a hatást figyelhetjük meg. Ezzel párhuzamosan mind a böjt, mind a zarándoklat során olyan nehézségekkel kell a híveknek szembenézniük, amelyek növelik a lemondásra, a nehézségek elviselésére való hajlamukat.

Régebben a zarándoklat ideje szent időszaknak számított, azaz kerülni kellett minden fegyveres konfliktust. Ekkor a muzulmánok csakis saját lelkükkel foglalkozhattak, és a zarándoklat segítségével Allah felé fordultak. A vallási ünnepek az iszlám világát Kelettől Nyugatig egyesítik egy nagy közös erkölcsi élményben, és az emberek belső megújulásával járnak.

Sokszor hallani itthon, hogy az ország megosztott, folyik az árokásás stb. A panaszban van igazság, de van benne sandaság is. A panaszkodók elhallgatják, hogy ez Európa más országaiban sincs másként, mivel a lakosság különböző helyzetben lévő, különböző míveltségi szintű rétegei más és más politikát helyeznek el. Ez a demokráciában rendben is van, ahogyan ezt már Arisztotelész is kifejtette. A baj ott van, hogy a különböző irányú politikai törekvések mellett nem találjuk meg azokat a közös értékeket, amelyek e másodlagos ellentétekkel szemben alapvetően köthetnének össze nemzetünk minden tagját. Ezeket a közösséget és identitást építő értékeket jeleníthetik meg az ünnepek. A családi ünnepek a család összetartozását, egyes tagjainak valamilyen érdemei szerinti megbecsülését jelentik. A munkahelyi ünnepek – a kiemelkedő teljesítmény vagy nyugdíjba vonuláskor az egész élet fáradozásának elismerése – a munkahely iránti hűséget, a munkatársak egymás iránti szolidaritását erősítik. A nemzeti és a vallási ünnepek a nagy közösségeket formálnák, és a mindenki számára elfogadható erkölcsi értékeket – áldozatkészség, a tények elismerése, szorgalom stb. – állítanák a középpontba. Azaz a közös ünnepek megteremtik azt a minimum egyetértést, amely ahhoz szükséges, hogy a társadalom tagjai a köztük lévő természetes különbségek ellenére is megértsék egymást, egy közösséget alkossanak és együtt tudjanak működni.

Vissza kellene állítani ünnepeinket eredeti tartalmukkal. Újra meg kellene tanulnunk ünnepelni. Újra meg kellene találunk az utat egymáshoz. Az ünnep egy eszköz ehhez.

A szerző egyetemi tanár, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat elnöke

www.magyar nemzet.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>, illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
